

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. De Divisione Substantiæ in Primam, & Secundam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

et reductive, supremum genus praedicamenti substantiae est substantia in acceptione secunda. Hanc apud Auctores quidem sic propositam non reperi, excellentissimo tamen in re eam futurum communem.

Probatur Conclusio primò.

Authoritate Aristotelis qui in capite de substantia defendit partes integrantes veras esse substantias, quia non sunt in alio veluti in subiecto, sed veluti in toto Et 5. Met. 15. Inter substantias enumerat partes: & lib. 12. t. 12. substantiam dividit in materiam formam & compositum. Favet etiam Scotus quaest. 14. praed. ubi dicit: hanc Rationale est substantia esse verioris ista quantum est substantia; imò expressè ibi videtur concludere differentiam in genere substantiarum verè esse substantiam.

Probatur Conclusio secundò:

ratione. Illa verè debent collocari in praedicamento substantiae veluti suo supremo genere, quibus competit ratio substantiae, sed omnibus contentis sub substantia in secunda acceptione competit ratio substantiae, ergò erit genus ad illa, probatur mi. ratio substantiae est esse per se, seu per se subsistere, ita ut non sit in alio veluti in subiecto cum quo faciat unum per accidens, sed hoc competit omnibus illis, ergò: probatur mi. substantia in secunda acceptione comprehendit tam partes essentielles quàm integrales, tam completas quàm incompletas, sed omnes illae partes natae sunt facere unum per se & non sunt natae esse in alio veluti in subiecto, ergò. Imò satis probabiliter etiam censeferi hoc potest de differentis, quia licet illae modum in essendi habeant quasi accidentalem, reverà tamen non sunt in alio veluti in subiecto inhaesionis, nec concurrunt ad faciendum unum per accidens, sed unum per se, ergò de illis idem ferendum esset iudicium, & quamvis non possit formaliter de illis praedicari, hoc in primis ad indirectam reductionem non requiritur, potest tamen substantia de illis identice praedicari.

Dico. 3. Eorum quae directè in praedicamento collocantur supremum genus huius praedicamenti est substantia in tertia acceptione, scilicet finita & completa, contrahibilia per differentias ad omnes substantias completas finitas, tam corporeas quàm incorporeas, ita ut etiam comprehenduntur angeli & corpora caelestia. Est Communis Scotistarum & Thomistarum & est etiam expressè Philosophi 5. Met. 15. & 7. top. 5. ubi expressè inter species substantiarum enumerat demonia, caelos & astra.

Probatur Conclusio etiam

ratione; Quia tam angeli quàm corpora caelestia (de quibus tantum est difficultas) habent omnes condiciones reponibilium in praedicamento, ergò: ant. patet, quia sunt entia realia finita, completa ac univoca convenientia in ratione substantiae, ut sic cum aliis substantiis sublunariis.

Confirmatur ratio: Quia illis conveniunt affectiones huius praedicamenti, ergò conveniunt in ratione substantiae, probatur ant. quia substantiae accidentibus; angeli enim substantiae volitionibus & intellectibus, corpora caelestia quantitati & luminari, admittunt etiam

contraria, quia angelus est capax amoris & odii, caelum modò illuminatur modò lumine privatur, sunt etiam entia per se existentia ex genere & substantia constantia: ergò.

Opponitur Authoritas Aristotelis

10. Met. 16. Corruptibile & incorruptibile differunt genere, sed corpora caelestia non sunt corruptibilia, ergò non conveniunt in genere substantiae cum sublunariis. R. cum Doctore in 4. d. 6. q. 10. Philosophum loqui de genere Physico, id est de materia, non verò de Logico: & haec est communis explicatio: nam saepe Philosophus accipit genus pro materia, & patet etiam, quia nulla duo sunt ejusdem generis Physici, bene tamen Logici, quod potest continere nulla non pertinentia ad idem genus Physicum.

QUAESTIO III.

De Divisione Substantiae in Primam & Secundam.

Aristoteles capite 5. de Categ. quod

I. est de substantia, eam divisit in primam & secundam, Substantiam primam vocat, (quae neq. de subiecto dicitur) id est de nullo inferiori essentialiter praedicatur (neq. in aliquo subiecto est) id est nulli subiecto inhaeret: Et ulterius ait, substantiam primam esse maximè substantiam, non ideò praecise ut volunt aliqui, quod subter omnibus accidentibus singularibus, sed etiam quia substat ipsis substantiis secundis, seu praedicatis essentialibus, & nullum aliud ens, sive sit substantia, sive accidens substat ulterius primae substantiae, quare ibidem docet Philosophus species infimas esse magis substantias quàm subalternas, quia magis accedunt ad substantias primas. Substantiam secundam describit, quae non inest quidem subiecto scilicet inhaesionis, tamen de subiecto aliquo dicitur, id est praedicatur de aliquo inferiori formaliter verbi gratia: homo de Petro & Paulo &c. In terminis sic ait Aristoteles, Secunda substantia dicuntur species in quibus ea quae principaliter substantiae dicuntur (id est primae) insunt & harum specierum genera. Utraq; substantia dupliciter accipi potest, primò & secundò intentionaliter. Substantia prima primò intentionaliter sumpta, est quae non potest communicari pluribus cum sui multiplicatione & tales substantiae primae sunt omnia individua & singularia; secundò intentionaliter sumpta est, quae de uno solo praedicari potest: Substantia secunda primo intentionaliter sumpta est, quae est communicabilis pluribus ea communicabilitate scilicet quae requiritur & sufficit ad universalitatem, seu ad rationem naturae communis; Secundò intentionaliter sumpta, quae est praedicabilis de pluribus, prout sunt omnia genera & species. His praenotatis in hac quaestione inter Auctores controvertitur, an praedicta divisio sit aliqua propria divisio, vel potius sit enumeratio plurium accidentium? Plures sunt qui putant esse veram divisionem, scilicet subiecti in accidentia. Attamen contra tales

Explicatur quid Aristoteles intelligat per substantiam primam & secundam.

III. Substantia dicuntur species in quibus ea quae principaliter substantiae dicuntur (id est primae) insunt & harum specierum genera.

II.

Divisio illa non est aliqua propria dicta.

Dico I. Praedicta divisio substantiae in primam & secundam non est vera aliqua divisio propria dicta.

diſt. II. anc tenet Pontius diſp. 12. Logica, quaſtione ſecunda. Probatuſ Concluſio diſcurrendo per omnes diſiſionis ſpecies. Omnis bona & proprie dicta diſiſio aut eſt totius actualis in partes eſſentiales, ut ſi homo dividatur in corpus & animam; vel in partes Metaphyſicas, ut ſi divideretur in animal & rationale; aut in partes integrales, ut ſi homo ſecerneretur in caput, manus, pedes, &c. Aut eſt totius potentialis in partes ſubjectivas, ut dum animal dividitur in hominem, & brutum; aut eſt diſiſio accidentis in ſua ſubjecta, qualis eſt hac alborum aliud eſt homo, aliud ſaccharum; aut accidentis in accidentia, ut alborum aliud eſt fluidum, aliud eſt molle; aut ſubjecti in accidentia, ut hominum alius eſt doctus, alius in doctus, pius alius, alius ſceleratus &c. ſed nulla ex his dividitur ſubſtantia in primam & ſecundam, ergo: ma. patet: minor probatur. Quia nihil dividitur in illas tanquam totum actuale, quia ſubſtantia prima completa, nec eſt pars eſſentialis, vel integralis alicujus rei, ſed nec etiam tanquam totum potenziale; quia quidquid eſt totum potenziale in genere ſubſtantia, eſt ſubſtantia ſecunda, ſeu univerſalis, vel communicabilis de pluribus, & ſic continetur ſub altero membro diſiſionis; ergo non poteſt eſſe diſiſum in illa diſiſione, quia nunquam diſiſum debet contineri ſub aliquo membro dividende; ſed nec etiam tanquam accidens in varia ſubjecta, quia non ſignificatur hic quod aliquid unum accidens conveniat ſubſtantia primae & ſecundae, nec tanquam accidens in accidentia, quia non proponitur aliquid accidens unum in ſpecie, in diverſis ſubjectis conjungi cum diverſis accidentibus; nec deniq; tanquam ſubjecti in diverſa accidentia, quia neque hic proponitur aliquod unum ſubjectum, quod afficeretur proprietatibus & accidentibus diverſis, ergo non eſt aliqua vera & propria diſiſio, quia praeter enumeratas ſpecies nullae aliae dantur verae & propriae diſiſiones.

III.
Non eſt diſiſio ſubjecti in accidentia diverſa.

Dices. Eſſe diſiſionem ſubjecti in accidentia diverſa, ſicut eſt hominis in doctum & in indoctum, ergo eſt bona diſiſio; probatur ant. ſicut hac eſt diſiſio ſubjecti in accidentia homo alius eſt doctus, alius indoctus; ita etiam hac, ſubſtantia alia eſt univerſalis, alia ſingularis. R. negando ant. cum ſua probatione & ratio diſparitatis eſt, quia quotiescunque dividitur ſubjectum aliquid in accidentia diverſa ipſum ſubjectum debet multiplicari, ſicut multiplicatur homo doctus & indoctus, alioquin poſſet quis dicere bene idem omnino numero ſaccharum bene & propria ac vera diſiſione dividi in ſaccharum album, & in ſaccharum dulce: quia ſuppono nunc quod tale ſit ſaccharum, quod habeat albedinem & dulcedinem ſimul, id tamen nequaquam dici poteſt, ergo neq; in caſu noſtro cum etiam non multiplicentur ſubjecta, ſed tantum ſignificatur quod diverſa accidentia competant ſubſtantiae eidem, verbi gratia, univerſalitas & ſingularitas.

Instabis Idem numero ſaccharum in natura cum dulcedine ſibi inhærente facit unum ens reale ſaltem per accidens, realiter diſtinctum ab illo quod facit cum albedine, & ſic ſub-

jectum adhuc multiplicari dici poteſt, ergo etiam ſic dicendum de ſubſtantia prima & ſecunda & conſequentè erit adhuc diſiſio ſubjecti in accidentia. R. diſtinguendo ant. facit unum ens reale &c. reduplicativè tranſeat ant. ſpecificativè nego ant. & conſequentiam. Ut autem ſit diſiſio ſubjecti in accidentia, non ſufficit quaecunque multiplicatio, ſed requiritur ut etiam ſpecificativè multiplicetur, ut patet de ſupra & communiter allegato exemplo, dum homo dividitur in doctum & indoctum, quia in hac diſiſione non eſt idem homo cui competit utrumque ſimul, ſimiliter quando animal dividitur in hinnibile & riſibile tanquam in proprietates, tunc utrumq; contrahitur per differentias, quae conſtituunt plura entia realiter diſtincta, ut de ſe patet.

Urgebis. Doctus ſubtilis videtur omnino ſentire eſſe diſiſionem ſubjecti in accidentia. ergo adhuc ſtandū eſt in primo argumento. R. explicando Doctorem, cum ſcilicet aliud nihil velle, quam quod ſit ibi enumeratio plurium accidentium, non verò propria aliqua diſiſio. Hinc

Dico 2. Quando Ariſtoteles dixit ſubſtantiam aliam eſſe primam, aliam ſecundam, nihil aliud voluit, quam enumerare accidentia & proprietates quae uni eidemq; rei ſecundum diverſas formalitates competunt. Hæc eſt in re communis.

Probatuſ Concluſio. Subſtantia ſecunda eſt realiter identificata ſubſtantia primae, ergo quando dicitur, quod alia ſit prima, alia ſecunda, aliud non ſit, quam quod enumerentur plura accidentia ei convenientia, ant. patet ex dictis, ubi ſtatui quod natura communis quae appellatur ſubſtantia ſecunda, ſit identificata ſingularibus quae dicuntur ſubſtantia prima: probatur conſequentia. Eſſe prædicabilem de pluribus ex una formalitate, & non eſſe prædicabilem de pluribus, ſed de uno ſolo ex alia, ſunt mera accidentia, ſed natura & ſubſtantia ſecunda eſt prædicabilis de multis, & prima de uno ſolo, quae ſubſtantiae ſibi realiter identificantur, ergo dum dicitur quod ſubſtantia alia ſit prima, alia ſecunda, aliud nihil ſit, quam quod recenſeantur diverſa accidentia.

QUÆSTIO IV.

De Diſiſione Subſtantia in corpoream & incorpoream.

Quamvis Ariſtoteles de hac diſiſione ſubſtantiae nullam hic fecerit mentionem, videtur tamen non incongruè hic examinari ex eo quod ordinariè poſt definitionem adferatur diſiſio, in re autem hæc diſiſio multo celebrior eſt quam prior, unde etiam paulo diligentius pertractanda. Antequam autem ad aliquid reſolvendum accedam, prænotandum tam Spiritum, ſeu ſubſtantiam incorpoream, idem enim eſt, quam corpus, ſeu ſubſtantiam corpoream multipliciter accipi poſſe. Et in primis Spiritus aliquid accipitur provento & aère ut patet Gen. 8. ubi habetur: adduxit Spiritum ſuper terram, & diminuta ſunt aquae, aliquando pro humore